

Styrande dokument

Ekonomi- och verksamhetsstyrningsregler

Antagen i kommunfullmäktige 2011-03-07, § 36

Reviderad 2019-12-09, § 187

Innehållsförteckning

Inledning	3
God ekonomisk hushållning.....	3
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning	3
Resultatutjämningsreserv	4
Sociala investeringar.....	6
Vision och mål.....	6
Vision.....	6
Mål.....	6
Löften.....	6
Budget och verksamhetsplan	7
Budgetprocess	8
Resursfördelning.....	8
Driftbudget.....	8
Investeringsbudget	9
Redovisning och budgetuppföljning.....	9
Allmänt	9
Årsbokslut.....	9
Delårsbokslut	9
Månadsuppföljningar	9
Åtgärder vid budgetavvikelse	9
Tilläggsbudget.....	9
Omdisponering i budget.....	10
Driftbudget.....	10
Investeringsbudget	10
Budgetöverföring	10
Resultatenheter	10
Allmänt	10
Överskott.....	11
Underskott.....	11
Balansräkningsenheter	11
Intern kontroll.....	12
Syfte.....	12
Organisation och ansvar.....	12
Styrning av den interna kontrollen.....	13

Inledning

Ordet ekonomi betyder hushållande med begränsade resurser i förhållande till totala önskemål och behov. Det svenska ordet ekonomi syftar ofta på resurshantering. Enligt kommunallagens kapitel om ekonomisk förvaltning ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att en kommun inte förbrukar mer resurser än de har och därigenom äventyrar kommande generationers möjligheter att finansiera sin välfärd.

I kommunallagen ställs krav på hur kommunerna ska arbeta med planeringen av sin ekonomi och med sin verksamhet samt hur kommunfullmäktige ska agera om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna. Kommunallagen kräver att det för verksamheten anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såsom t ex finansiella mål. Det finns även krav på kommunens medelsförvaltning, budgetens innehåll, budgetprocessen, utgiftsbeslut under budgetåret, förbud mot pantsättning, räkenskapsföring och redovisning samt särskilt om kommunalförbund.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, både på kort sikt och på lång sikt. Kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och om kommunen har en resultatutjämningsreserv ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den.

Kommunen ska arbeta vidare med en modell för sociala investeringar som betonar vikten av förebyggande insatser. Genom att förebygga eller bryta negativa händelseförlopp kan individers eller grupper livssituation förbättras samtidigt som samhällets framtida kostnader minskas och den kommunala ekonomiska hushållningen förbättras.

Oskarshamns kommun har en god soliditet och en långsiktig stark finansiell ställning. Den stora andelen eget kapital medför att Oskarshamns kommun har goda förutsättningar att hantera oförutsedda händelser gällande ekonomin jämfört med andra kommuner. Kommunen har genom åren avsatt kapital till den framtida pensionskulden. Det avsatta kapitalet har förvaltats genom KLP AB vilket genererat avkastning som innebär att pensionskulden täcks i hög grad. Kommunens finansiella tillgångar gör att kommunen årligen får avkastning på sina placeringar. Med anledning av kommunens starka finansiella ställning möjliggör detta att ianspråktaga delar av det egna kapitalet för särskilda satsningar i verksamheterna vid enstaka år. De särskilda satsningarna ska inte vara kostnadsdrivande för kommunen eller av stadigvarande bruk. Satsningarna ska bidra till att höja kvaliteten i verksamheten och bidra till att de löften som ges i budgeten kan nås.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Grundtanken bakom begreppet god ekonomisk hushållning är att varje generation av invånare ska bära kostnaderna för den service som de själva konsumerar. Kommunen ska vara väl förberedd på att kunna möta kraven på kommunal verksamhet genom att både verksamhet och ekonomi genomsyras av en god ekonomisk hushållning både på kort och på lång sikt.

Kommunens resurser behöver användas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt, verksamheternas löften och de finansiella målen ska vara i fokus och arbetas med så att de uppfylls. Dessutom ska balanskravsresultatet enligt kommunallagen uppnås.

För att uppnå en god ekonomisk hushållning behöver flera faktorer samverka och det behöver finnas ett samband mellan finansiella mål, löften, resursåtgången (kostnaderna/resurserna som krävs), prestationerna (vad som utförs), resultaten (utfallet av det som utförs) och kvaliteten (hur det utförs) samt effekterna av detta.

En annan förutsättning för en god ekonomisk hushållning är att löpande intäkter täcker löpande kostnader, dvs att verksamheternas nettokostnader inte är högre än skatteintäkter och statsbidrag. Detta innebär att nettokostnaderna inte bör öka i snabbare takt än vad skatteintäkter och statsbidrag gör.

Långsiktiga finansiella mål

- Kostnaden för den löpande verksamheten bör inte överstiga 98% av skatteintäkter och de generella statsbidragen. Det innebär att resultatet bör uppgå till 2% av skatteintäkter och generella statsbidrag
- Investeringarna för den skattefinansierade verksamheten ska ske utan nyupplåning, dvs genom självfinansiering. För den taxefinansierade verksamheten ska nyinvesteringarna finansieras via den av fullmäktige beslutade taxan och tidigare års fondering.

För att uppnå kravet på god ekonomisk hushållning behövs en ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomin, verksamheterna samt de löften som finns. Vid eventuella avvikelser ska åtgärder vidtas.

Kommunens ekonomiska förutsättningar ger möjligheter till avkastning på finansiella tillgångar. Realiserad avkastning ökar det egna kapitalet. Det ger möjlighet att vid enstaka år budgetera för insatser som finansieras genom inspråktagande av den del av det egna kapitalet som utgörs av realiserad avkastning av finansiella tillgångar. Kommunen ska också sträva efter att det egna kapitalet inflationsskyddas och därför kan endast realiserad avkastning som överstiger inflationen användas till särskilda satsningar.

Det är kommunfullmäktige som årligen i samband med budgeten beslutar om vilka särskilda satsningar som ska genomföras. Satsningarna ska inte vara kostnadsdrivande och inte heller stadigvarande för kommunen. Satsningen kan dock sträcka sig över flera år. Exempel på satsningar är vidareutbildning av medarbetare såsom specialistsjuksköterskor eller speciallärare.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

Enligt kommunallagen är det från och med 2013 möjligt att reservera delar av ett positivt balanskravsresultat till en resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet är att kommunen ska kunna bygga upp en reserv under goda tider som kan användas under år med svag skatteunderlagsutveckling vilket bör skapa större stabilitet för de kommunala verksamheterna.

Med RUR kan kommunen vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga

neddragningar av verksamheter som eventuellt senare måste byggas upp igen. Avsikten med RUR är således inte att göra det möjligt att skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, det vill säga inte hämma åtgärder som är viktiga ur en effektivitetssynpunkt. RUR ska inte heller användas till att göra kortsiktiga förändringar av skattesatsen.

RUR synliggörs inte i balansräkningen utan i den till bokföringen sidordnade balanskravsutredningen. I balansräkningen specificeras RUR som en delpost till det egna kapitalet.

Reservering till RUR.

Reservering till RUR görs då kommunens resultat så medger. Kommunallagen reglerar hur stor den maximala avsättningen till RUR får vara utifrån årets resultat efter balanskravsjusteringar. Kommuner får reservera medel till RUR med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger:

- * En procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller

- * Två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunal- ekonomisk utjämning, om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvars- förbindelsen för pensionsförpliktelser.

Med balanskravsresultat avses att årets resultat justeras med realisationsvinster och realisationsförluster som inte överensstämmer med god ekonomisk hushållning. Årets resultat ska även justeras med orealiserade förluster och återföring av orealiserade förluster i värdepapper.

Vid uträkning av avsättning utgör balanskravsresultatet, som det definieras i Lag om kommunal bokföring och redovisning, grund för beräkning

Oskarshamns kommuns lokala tillämpning innebär att avsättning till resultatutjämningsreserven maximeras till 10% av skatteintäkter och statsbidrag, avrundat till närmast hela hundratusen kronor.

Disponering av RUR

Medel från resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Någon närmare precisering än så görs inte i kommunallagen. Oskarshamns kommun följer de av SKL rekommenderade riktlinjerna för disponering av RUR där definitionen av en konjunkturcykel utgår ifrån det underliggande skatteunderlaget. Prognosen för det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, används som riktvärde för när disponering från RUR får göras. Om prognosen understiger genomsnittet får reserven användas.

Eftersom kommunen aldrig vet hur lång en pågående lågkonjunktur kommer att vara är det inte tillåtet att disponera hela RUR under första året av en lågkonjunktur utan en del av reserven sparas till kommande år. På så sätt kan kommunen mellan åren arbeta med olika kombinationer av åtgärder i verksamheten och disponering av RUR.

Oskarshamns kommun lokala tillämpning innebär att:

Medlen från RUR ska användas för att täcka negativa resultat, vilket innebär så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll, eller så långt som reserven täcker för att täcka det negativa resultatet.

Anspråkstagande får uppgå till det som är högst av antingen 25% av resultatutjämningsreservens värde eller engångsbeloppet 20 mkr. Resultatutjämningsreserven får nyttjas maximalt fem år i rad.

Disposition får inte göras för att möjliggöra en sänkning av skattesatsen.

Sociala investeringar

Ekonomiavdelningen återkommer med riktlinjer då en fungerade modell och organisation har fastslagits.

Vision, mål och löften

Vision

Oskarshamns kommun ska ha en vision som fastställs av kommunfullmäktige. Visionen ska beskriva ett önskat framtida tillstånd i ett tidsperspektiv på 30 år och har till uppgift att vägleda och styra kommunens organisation mot en gemensam bild i framtiden. Visionen ska vara en ledstjärna som är kortfattad, realistisk och trovärdig.

Mål

Kommunövergripande mål

Det ska finnas övergripande finansiella mål för Oskarshamns kommun, vilka ska kopplas till visionen och fastställas av kommunfullmäktige. Dessa mål ska utgöra grunden i ekonomi- och verksamhetsstyrningen och formuleras på övergripande nivå.

Verksamheternas mål

Verksamheternas finansiella mål är att hålla sin tilldelade budgetram.

Löften

Kommunen arbetar sedan 2018 med löften som direkt berör våra invånare. Löftena är en modell för en väl fungerande verksamhetsstyrning där kundfokus, värdeskapande, effektivitet och helhetsperspektiv är viktiga ledord.

Utgångspunkten är en mer tillitsbaserad styrning som innebär:

- Styrning med fokus på verksamhetens syfte och brukarbehov
- Varje beslutsnivå verkar för helhetsperspektiv och samverkan
- Tillitsfulla relationer. Den tillitsbaserade styrningen omfattar hela styrkedjan, från den politiska huvudmannen till medarbetaren ute i verksamheten.

Denna typ av styrning avser att minska onödig kontroll, tillvarata medarbetarnas kompetens och säkerställa kvalitet i tjänsterna till invånaren.

Uppföljning av löften innebär ett ständigt förbättringsarbete där våra medarbetare är delaktiga.

Vi följer upp löfterna på ett sätt som möjliggör att medarbetarna kan agera för ständiga förbättringar.

- Genom att fråga/mäta kan vi förstå och därefter förbättra verksamheten och prestationerna
- Mätetalet ska följa upp om brukarens/kundens behov uppfyllts
- Mätetalen ska vara i händerna på de som utför arbetet för att bidra till förbättring

Uppföljningen ska göras okomplicerad och fokusera på verksamhetens utveckling, inte uppföljningen i sig.

Varje år fastställer kommunfullmäktige nämndernas löften. Löfterna ska redovisas både i årsbudgethandlingen och i årsredovisningen.

Budget och verksamhetsplan

I kommunallagens ekonomikapitel (11 kap) beskrivs de grundläggande kraven på innehållet i budget och verksamhetsplan. Kommunen ska varje år upprätta en plan för verksamheterna och ekonomin för en period av tre år där första året är budgetår. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Det ska framgå skattesats, anslag för hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. För verksamheten ska anges löften och riktlinjer samt finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Taxor och avgifter ska årligen prövas av respektive nämnd. Fastställande av taxor och avgifter ingår i budgetprocessen och fastställs av kommunfullmäktige i samband med budgeten.

Kommunfullmäktige kan emellertid på nämnd överlåta befogenhet att besluta om sådana ändringar i taxor och avgifter som betingas av index om kommunfullmäktige tidigare beslutat om denna princip.

Budgethandlingen för Oskarshamns kommun ska omfatta följande:

- kommunövergripande nivå
 - övergripande beskrivning som anger förutsättningar och analyser för planperioden.
 - vision och finansiella mål.
 - kommunens skattesats.
 - sammanställning av taxor och avgifter.
 - räkenskapsrapporter för budgetåret och de två kommande verksamhetsåren.
- nämnds nivå
 - treårsplaner varav första året är budgetår. Av nämndernas redogörelse ska framgå en verksamhetsbeskrivning, nämndens löften och en driftbudget på den nettokostnadsnivå som kommunfullmäktige ska fastställa.

Budgetprocess

Enligt kommunallagens ekonomikapitel (11 kap) ska förslag till budget och skattesats upp- rättas av kommunstyrelsen före oktober månads utgång och fastställas av kommunfullmäktige före november månads utgång. Kommunstyrelsen bestämmer när övriga nämnder senast ska lämna i sina särskilda budgetförslag till kommunstyrelsen. Vid valår ska budgeten fastställas av nyvalda fullmäktige.

Driftbudget

Varje årlig budgetprocess avslutas med en utvärdering i slutet av året. Därefter påbörjas nämndernas budgetarbete i enlighet med de budgetanvisningar och direktiv som finns. Utgångsläget är verksamhetsplanerna i kommunfullmäktiges beslutade budget. De planeringsförutsättningar som tillkommer presenteras på en planeringsdag. Under våren ska nämnderna lämna in handlingsplaner samt förslag på taxor och avgifter. Dessa bearbetas politiskt i budgetberedningen. Majoritetens förslag är budgetberedningens förslag. Förslaget lämnas vidare till kommunstyrelsen för beslut i maj och till fullmäktige för fastställande i juni. Under hösten ska nämnderna lämna in ett budgetpaket som ska återkoppla till vårens handlingsplaner, samt verksamhetstext, ekonomisk budget, finansiella mål, löften och eventuell redovisning av uppdrag. Budgetberedningen bearbetar endast eventuella justeringar av materialet och lämnar sitt förslag till kommunstyrelsen för beslut i oktober. Kommunfullmäktige fastställer justeringarna av budgeten i november.

Investeringsbudget

Under hösten påbörjas arbetet med investeringsbudgeten som kommer att beslutas nästkommande år (2 år framåt i tiden). Investeringsbudgeten är fyraårig. I november månad ska nämnderna fatta beslut om förvaltningarnas förslag till investeringsbudget. Nämndernas förslag lämnas till verksamhetsledningen för en förberedande beredning. Majoriteten lämnar därefter ett budgetförslag som oppositionen opponerar på. Samtliga investeringsbudget-förslag lämnas till kommunstyrelsen för beslut i april och till fullmäktige för fastställande av budgeten i maj.

Under hösten bearbetar budgetberedningen endast eventuella justeringar av materialet och lämnar sitt förslag till kommunstyrelsen för beslut i oktober. Kommunfullmäktige fastställer justeringarna av budgeten i november.

Resursfördelning

Driftbudget

Föregående års driftbudgetramar räknas upp utifrån olika uppräkningsmodeller. Justeringar av budgetramarna påverkas därefter bland annat utifrån kommunens intäktsnivåer, verksamhets- förändringar och den politiska prioriteringen.

Riktade statsbidrag som övergår till generella ska med automatik räknas in i nämndernas budgetram fr o m 2016.

Investeringsbudget

Investeringsbudget för byggnader och anläggningar beräknas och knyts till enskilda investeringsprojekt medan budget för maskiner och inventarier fördelas ut i sk reinvesteringar som respektive nämnd själv får förfoga över.

Redovisning och budgetuppföljning

Allmänt

Kommunallagens ekonomikapitel innehåller regler för räkenskapsföring och redovisning. Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska fortlöpande föra räkenskaper över de medel som de förvaltar. Kommunstyrelsen bestämmer när övriga nämnder senast ska redovisa sin medelsförvaltning under föregående budgetår för att därefter upprätta en årsredovisning. Närmare bestämmelser finns i lagen om kommunal redovisning samt ska god redovisningssed tillämpas. Årsbokslut

Årsbokslut ska göras per 31/12 varje år och även innehålla koncernredovisning. Årsbokslutet för Oskarshamns kommun ska innehålla en uppföljning av de finansiella mål och löften som finns beslutade. Årsredovisningen ska lämnas över till kommunfullmäktige och revisorerna senast den 15 april året efter redovisningsåret. Efter revisorernas granskning ska årsredovisningen godkännas av kommunfullmäktige.

Delårsbokslut

Oskarshamns kommun ska varje år göra ett delårsbokslut (per 31/8) jämte helårsprognos. Delårsbokslutet ska även omfatta koncernen. Delårsbokslutet per 31/8 ska granskas av revisorerna och därefter fastställas av kommunfullmäktige.

Månadsuppföljningar

Löpande under året ska månadsuppföljningar jämte helårsprognoser göras vid minst två tillfällen. Månadsuppföljningar ska fastställas av kommunstyrelsen.

Åtgärder vid budgetavvikelser

Styrelser och nämnder ska kontinuerligt följa upp hur ekonomi och verksamhet utvecklas. Vid budget- och målavvikelser ska nämnden omedelbart vidta åtgärder. Är avvikelserna eller åtgärderna väsentliga och påverkar kommunfullmäktiges tidigare beslut om budget och verksamhet ska nämnden göra en åtgärdsplan som i första hand ska genomföras inom de befintliga ramarna, innan tilläggsbudget kan äskas.

Avvikelser i kapitalkostnadsbudgeten får aldrig utnyttjas för att täcka upp budgetavvikelser i andra kostnadsslag.

Tilläggsbudget

All tilläggsbudgetering som innebär förändring av kommunfullmäktiges fastställda budget ska beslutas av kommunfullmäktige. Mot bakgrund av god ekonomisk hushållning och

befintliga styrregler ska tilläggsbudget i princip inte förekomma.

Undantag från denna regel är beslut av kommunfullmäktige om ny verksamhet, inriktning eller målsättning, korrigerings- och budgettekniska fel, utfördelning av vissa centralt förvaltade anslag såsom löneöknings- och omställningspott.

Omdisponering i budget

Driftbudget

Nämnderna beslutar själva om hur medel ska disponeras mellan verksamheterna. Omdisponeringar på grund av avvikelser i kapitalkostnadsbudgeten kan aldrig utnyttjas mot budgetavvikelser i andra kostnadsslag.

Omdisponeringar mellan nämnder ska beslutas av kommunfullmäktige.

Investeringsbudget

Omdisponering i investeringsbudgeten mellan olika projektgrupper kräver ett beslut av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen äger rätt att omfördela medel mellan befintliga investerings- och exploateringsobjekt upp till 1 000 000 kronor per objekt.

Kommunstyrelsen äger också rätt att omfördela medel från befintliga investerings- och exploateringsobjekt till nya investerings- och exploateringsobjekt upp till 1 000 000 kronor per objekt.

Omdisponering av medel inom en s k reinvestering kan nämnden själv besluta om. Ev undantag regleras i investeringspolicyn.

Budgetöverföring

Budgetöverföring mellan åren får göras för fleråriga investeringsprojekt och driftprojekt där en budget tidigare har fastställts av kommunfullmäktige och som har påbörjats enligt plan. Budgetöverföringarna beslutas av kommunstyrelsen om de ryms inom den av kommunfullmäktige beslutade ramen. Dock fordras ett överföringsbeslut av kommunfullmäktige vid en utökning av ramen.

För ettåriga och fleråriga investeringsprojekt och driftprojekt där en budget tidigare har beslutats av kommunfullmäktige, men som inte är påbörjade, kräver ett nytt beslut av kommunstyrelsen om de ryms inom den av kommunfullmäktige beslutade ramen. Dock fordras ett överföringsbeslut av kommunfullmäktige vid en utökning av ramen.

För resultatenheter gäller särskilda regler.

Avvikelser i kapitalkostnadsbudgeten får aldrig överföras mellan åren.

Resultatenheter

Allmänt

Att vara en resultatenhet innebär en möjlighet att verksamhetsårets påverkbara budget-

avvikelse överförs till nästkommande år. Överföringen är endast en budgetmässig transaktion och ska ske enligt nedanstående regler. Syftet med resultatenheter är att stimulera organisationen till beslut som leder till ökad effektivitet och förbättrad ekonomisk hushållning. Att vara en resultatenhet kräver ett beslut från kommunfullmäktige.

Beredningen av över- och underskott, som ska ligga till grund för överföring till nästkommande år, sker mellan ekonomiavdelningen och respektive förvaltning i samband med årsbokslutet. Beredningen innebär att över- och underskott analyseras och bedöms utifrån påverkbara faktorer, verksamhetsmål och givna uppdrag. Över- och underskott i kapitalkostnadsbudgeten kan aldrig överföras. Överföringen ska beslutas av kommunstyrelsen om de ryms inom den av kommunfullmäktige beslutade ramen, innan över- och underskott får tas i användning. Dock fordras ett överföringsbeslut av kommunfullmäktige vid en utökning av ramen.

Överskott

Huvudprincipen är att överskott som en resultatenhet har kunnat påverka får tas med, dock högst 1,25 % av respektive förvaltnings/resultatenhets bruttoomslutning exklusive kapital- kostnader. Med bruttoomslutning avses bruttokostnader. Slutlig storlek på överföringen beslutas av kommunstyrelsen om de ryms inom den av kommunfullmäktige beslutade ramen, innan över- och underskott får tas i användning. Dock fordras ett överföringsbeslut av kommunfullmäktige vid en utökning av ramen.

För nämndens resultatenheter gäller samma regler som kommunfullmäktige har för sina resultatenheter

I samband med delårsbokslut och årsbokslut ska nämnderna redovisa hur stor del av över- skottet som avses tas i anspråk under verksamhetsåret och hur man avser att använda det.

Överskott får inte användas till permanent nivåhöjning. Användning av överskott ska utveckla verksamheten, t ex genom kvalitetsförbättrande åtgärder, utbildningsinsatser. Generellt kan sägas att överskottet inte får användas så att den skapar en annan inriktning och nivå på verksamheten än vad som har beslutats politiskt.

Underskott

Hela underskottet exklusive kapitalkostnader som en resultatenhet har kunnat påverka överförs till nästkommande år. Slutlig storlek på överföringen beslutas av kommunstyrelsen.

Nämnden ska i delårsbokslut och årsbokslut redovisa hur underskottet täcks. I likhet med kommunallagens balanskrav ska underskott täckas inom tre år.

Balansräkningsenheter

En balansräkningsenhet innebär ett ansvar som, utöver sin andel i kommunens resultaträkning, även omfattar sina andelar i kommunens tillgångar och skulder.

En balansräkningsenhet överför sitt redovisade resultat till en andel i kommunens egna kapital och ska därmed bryta ut och redovisa en egen resultat- och balansräkning. Balansräkningsenhet omfattar endast den avgiftsfinansierade VA- respektive renhållningsverksamheten.

Intern kontroll

Syfte

Intern kontroll är en viktig del av kommunens styrsystem och består av en mängd olika samverkande aktiviteter. Detta reglemente syftar till att säkerställa att styrelse och nämnder upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll, dvs de ska med en rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande uppnås:

- en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, dvs att verksamheten lever upp till sitt uppdrag, sina verksamhetsmål och är effektiv, att det finns rättvisande räkenskaper samt att det finns en effektiv och god ekonomisk hushållning.
- tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, dvs att säkerställa att den ekonomiska och verksamhetsmässiga rapporteringen är säkerställd och tillräcklig.
- efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer m.m. Förutom externa och interna lagar, regler och föreskrifter m.m., ska även ingångna avtal följas och fattade beslut verkställas.

Organisation och ansvar

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll inom kommunens verksamheter. I detta ligger ett ansvar för att en organisation kring intern kontroll upprättas och att denna utvecklas utifrån kommunens behov.

Kommunstyrelsen ska se till att nämnderna upprättar, genomför och utvärderar årliga intern kontrollplaner samt ska med utgångspunkt från nämndernas och styrelsens uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och, i de fall förbättringar behöver göras, ta initiativ till sådana.

Kommunstyrelsen kan varje år fastställa kommungemensamma kontrollpunkter att ingå i internkontrollplanen.

Nämnder och styrelse

Nämnder och styrelse har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde och ska inom sitt område se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

Den enskilde nämnden och styrelsen ansvarar för att en organisation upprättas för den interna kontrollen och kan vid behov komplettera de kommunövergripande internkontrollreglerna med sådant som är relevant för den nämndsspecifika verksamheten.

Nämnder och styrelse ansvarar för att upprätta, genomföra och följa upp en årlig intern-

kontrollplan för sina respektive verksamhetsområden.

Förvaltningschef

Inom nämndens och styrelsens verksamhetsområde ansvarar förvaltningschef för att konkreta regler och anvisningar¹ utformas för att upprätthålla en god intern kontroll. Dessa regler ska antas av respektive nämnd.

Förvaltningschefen ansvarar för att leda arbetet med att åstadkomma och upprätthålla en god intern kontroll samt att löpande rapportera till nämnd/styrelse om hur den interna kontrollen fungerar.

¹ Nämndens eller förvaltningens egna regler och riktlinjer m.m. för sin ekonomi- och verksamhetsstyrning.

Verksamhetsansvariga

Verksamhetsansvariga chefer på olika nivåer i organisationen ska följa antagna regler och anvisningar om intern kontroll samt informera övriga anställda om dessa och dess innebörd. Vidare ska verksamhetsansvariga chefer verka för att de arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll. Brister i den interna kontrollen ska rapporteras till närmsta överordnad chef eller till den som nämnden/styrelsen utsett.

Styrning av den interna kontrollen

Väsentlighet- och riskbedömning

Nämnderna/styrelse ska varje år antaga en plan för uppföljning av den interna kontrollen. De kontrollområden och kontrollpunkter som ska ingå i planen ska motiveras utifrån en bedömning av väsentlighet och risk genom att värdera sannolikheten och konsekvensen.

Områden där sannolikheten är stor för att fel ska uppstå och konsekvenserna är allvarliga ska prioriteras, dvs där risken är störst för väsentliga fel. En väsentlighets- och riskmatris bör användas i detta bedömningsarbete. Närmare beskrivning av denna finns i ekonomi-handboken.

Årlig internkontrollplan

Internkontrollplanen ska upprättas i en kommungemensam modell. Granskningsområdena och kontrollpunkterna i planen ska väljas med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsbedömningen i den egna verksamheten.

Internkontrollplanen ska innehålla:

1. Granskningsområde (inom vilket område granskning ska ske)
2. Kontrollpunkterna (vad som ska granskas)
3. Kontrollansvar (vem som ansvarar för granskningen)
4. Tidpunkt (när granskningen ska genomföras)
5. Metod (hur granskningen ska göras)
6. Rapportering (vem som rapportering ska ske till)
7. Risk- och väsentlighetsbedömning (motivering till varför kontroll ska ske)

Uppföljning av internkontrollplanen

Genomförda kontroller enligt internkontrollplanen ska dokumenteras. Resultatet av granskningen jämte förslag på eventuella åtgärder ska följas upp och rapporteras.

Rapporteringsskyldighet

Resultatet av uppföljningen ska, med utgångspunkt från den antagna internkontrollplanen, löpande rapporteras till nämnd som ska besluta om eventuella åtgärder. Allvarliga brott mot eller brister i den interna kontrollen ska omedelbart rapporteras till kommunstyrelsen.

Nämnd/styrelse ska varje år rapportera följande till kommunstyrelsen:

- Resultat och åtgärder från uppföljningen av föregående års internkontrollplan
- Resultat av åtgärder enligt uppföljning av tidigare års internkontrollplaner
- Internkontrollplan för kommande verksamhetsår

Rapporterna ska upprättas i en kommungemensam rapportmodell.

Kommunstyrelsen fastställer tidplan för rapporteringen.